KISZ-esek gazdagodó feladatai

Szegeden szinte minden vállalatnál, szövetkezetnél, iskolában és intézményben működik KISZ-szervezet. Testületünk 874 alapszervezet, s általa 22 ezer 219 fiatal tevékenységét irányítja, fogja össze. A szeptemberi küldöttértekezletünkön 208 fiatal képviselte szövetségünk tagságát. Elmondták véleményüket, tapasztalataikat az elmúlt két évben végzett munkánkról, majd megválasztották a 17 tagú városi KISZ-bizottságot és a 13 tagú pénzügyi ellenőrző bizottságot. Beszámolónk vitájában 25-en kértek szót: javaslataikat, gondolataikat hasznosítani kívánja az új testület, így az elkövetkezendő évekre meghatározott céljaink, feladataink gazdagodtak általuk. Bízunk abban, hogy a közös munkálkodásunk gyümölcsöző eredményeket hoz.

1.

Az elmúlt két és fél esztendő során megváltozott munkánk feltételrendszere. A változások nem könnyítették, bizonyos területeken nehezítették a KISZ X. kongresszusa határozatainak megvalósítását. A gazdasági követelmények mellett számtalan megválaszolandó ideológiai kérdés is felszínre került. A nemzetközi élet kérdései a korábbi időszakhoz képest más formában fogalmazódtak meg, s munkánkban választ kell adni a két világrendszer harcával, a béke megőrzésével és a szocializmus perspektívájával kapcsolatos, a fiatalokat érdeklő kérdésekre. Közülük rendezvényeinken, akcióinkon több ezren fejezik ki békevágyukat, cselekvő tenniakarásukat. Mindennapi ideológiai munkánk mind tartalmilag, mind formailag igen változatos. A fiatalok sokaságát megmozgató demonstrációktól a hat-nyolc fős csoportoknak szervezett konzultációkig minden igényt szeretnénk kielégíteni. Nevelőmunkánkban, a tájékoztatás mellett, változatlanul a képzés színvonalának emelése az egyik legfontosabb feladatunk.

Tagságunk alapjaiban felismeri helyét, tennivalóit a gazdasági munkában, a tanulásban, de a közéletben is. A továbbiakban mégis erősítenünk kell cselekvőképességünket, hogy megnyerjük azokat is, akik célkitűzéseink ellen cselekszenek, gondolkodnak. Fontos feladatunk továbbra is a KISZ-élet demokratizmusának fejlesztése, amely szorosan összefügg a tudatos, tervszerű kádermunkával. Több olyan vezető egyénisége van szükség, aki közösségi érdeket közvetít, a tevékenysége közmegelégedést vált ki. Megtisztelő feladata a KISZ-szervezeteknek a párttaggá nevelés. Szegeden a felvételt nyert fiatalok döntő többségét a KISZ-alapszervezete ajánlja a pártba. Párttagajánló tevékenységünket a jövőben még tudatosabban kell végeznünk.

2.

Szó esett már a megnövekedett gazdasági követelményekről. A fiatalokkal egyetértésben tovább fejlesztjük a KISZ-szervezetekben folyó gazdaságpolitikai munkát. A küldöttértekezleten meggyőződhettünk: tagságunk kész kezdeményezőkészségét, tenniakarását társadalmi céljaink szolgálatába állítani. Felkészültségüket, képzettségüket figyelembe vevő akciók, munkaformák kidolgozásával, a helyi kezdeményezések felhasználásával bizottságunk is segít a műszaki, gazdasági fejlesztések meggyorsításában. Igen fontos, hogy a KISZ munkaformái, az azokban levő értékrend gazdaságpolitikai céljainknak megfelelően alakuljon. Fel kell lépnünk a tapasztalható anyagiasság, az egészségre ártalmas életmód ellen.

Jelentős erőfeszítéseink ellenére sem lehetünk elégedettek a tizenévesek tevékenységével. Korán sematikussá, formálissá válik szervezeti életük. Ennek elkerülése érdekében változatos, az öntevékenységre építő, a mozgalmi élet minden elemét bemutató, s igényeik szerint differenciált akciókra van szükség. Folytatjuk a marxista diákakadémiák sorozatát, fejlesztjük a diákcentrumok tartalmi munkáját. Ehhez kérjük a középiskolákban dolgozó pedagógusok segítségét. Az általános iskolai nevelők gyakorlati tapasztalatait hasznosítva javíthatjuk a KISZ-szervezetek és az úttörőcsapatok közötti kapcsolatot. Szeged felsőoktatási centrum, ezért nagy figyelmet érdemel az egyetemek, főiskolák mozgalmi élete. A felsőoktatási reform vitájába bekapcsolódott valamennyi KISZ-szervezet, s elmondhatjuk, igen sokat tettek az oktatás korszerűsítéséért. Az intézmények mozgalmi tömegkapcsolatainak fejlesztésén munkálkodunk, hogy növekedjen szervezeteink vonzereje, erősödjön a vezetők és a vezetettek kapcsolata. A KISZ-szervezeteket arra inspiráljuk, hogy kiemelten foglalkozzanak a szakmai munkára és az értelmiségi életre való alapos felkészítéssel.

Minden képviseleti szinten javítanunk kell érdekképviselő, -védő tevékenységünkön, s közelíteni ahhoz a célhoz, hogy a végzett munka, a magatartás és a társadalmi tevékenység alapján ítéljenek meg minden fiatalt. Az elmúlt évek során minden jelentős fórumon felvetettük a pályakezdő, családalapító és többgyerekes fiatalok gondjait. A lépcsőzetes lakáshoz jutásban kezdeti eredményeket értünk el (1982—83-ban 170 OTP—KISZ garzonlakást adtak át); folytatjuk a lehetőségek felkutatását.

Az ifjúság nevelése össztársadalmi ügy, de egyre erőteljesebben kell hangsúlyoznunk, hogy az ifjúság is felelős önmagáért. Például felelős azért, hogy mivel tölti el szabad idejét. A KISZ nem rendelkezik önálló intézményi háttérrel a közművelődési szabadidős programok megszervezéséhez, de igyekszik megismertetni a város adta lehetőségeket. Vetélkedőinkkel, bérletakcióinkkal figyelemmel követjük az aktuális kulturális eseményeket, megemlékezünk forradalmi elődeinkről. Jelentősen emelkedett sportrendezvényeink száma, mégis érezzük, nagyon kevés fiatal sportol rendszeresen — erőnket a tömegsportra kell összpontosítanunk.

Tovább kell fejlesztenünk honvédelmi-hazafias nevelőmunkánk színvonalát. A városi Ifjú Gárda tevékenységét jónak, az ott folyó képzés színvonalát magasnak tartjuk. Törekednünk kell arra, hogy az Ifjú Gárdára épülve javuljon a munkahelyek, iskolák honvédelmi nevelőmunkája.

3.

Bár munkánk anyagi és tárgyi feltételei kedvezőtlenül változtak az elmúlt két évben, s a KISZ-szervezetek általában kisebb anyagi forrásból oldották meg mozgalmi-politikai célkitűzéseiket, tapasztalataink szerint mozgalmas, tartalmas munkát végez tagságunk jelentős része. Nehézségeink természetesen nem váltak előnyére politikai munkánknak sem. Megnyugtatásul sokszor hangsúlyozzuk is mindezeket.

Küldöttértekezletünk felhívta a figyelmet arra is, hogy következetesebb, takarékosabb munkával jelentős tartalékok tárhatók fel. Véleményünk szerint ezzel az alaphanggal, ezzel a lelkesedéssel és türelemmel folytatva megvalósíthatjuk elképzeléseinket, határozatainkat.

Dr. Bari Ferenc,
a KISZ Szeged városi bizottságának titkára

Dr. Kovács István-alapítvány

A Magyar Vöröskereszt budapesti szervezetének vezetősége szerdán a székházban ülést tartott, amelyen részt vett *Hantos János*, a Magyar Vöröskereszt főtitkára is.

A tanácskozáson *dr. Pesta László*, a budapesti szervezet vezetőségének elnöke bejelentette: *dr. Kovács Istvánné Práger Valéria* — aki évtizedek óta tevékenyen részt vesz a Vöröskereszt szervezet munkájában — professzor férje emlékére egymillió forint értékű alapítványt adott át a Magyar Vöröskereszt budapesti vezetőségének. Az alapítvány rendeltetése, hogy ennek az összegnek évi 7 százalékos kamatával, 10—10 ezer forinttal 7 fiatal ápolónőt jutalmazzanak. Az alapító meghagyta azt is, hogy azokat részesíthetik ebben a jutalomban, akik legalább öt évig dolgoztak kórházban, vagy klinikán; lelkiismeretesen, a leghumánusabban teljesítik feladataikat, példamutatóan vesznek részt a társadalmi munkában, élen járnak a szakmai önképzésben, továbbképzésben. A követelményeknek megfelelő ápolónők pályázhatnak a jutalomra minden év január 15-ig munkahelyük Vöröskereszt szervezeténél, amely a pályázatokat ajánlásaikkal a Vöröskereszt budapesti vezetőségéhez továbbítja. Az ajánlásokat öttagú bizottság bírálja el. A jutalmakat július 1-én, Semmelweis születésének napján adják át. (MTI)

Elektromobil Togliatiből

A volgai Togliatti Autógyár szakemberei városi forgalomra készült új, kisfogyasztású, villamosmeghajtású teherautókat állítottak elő. Most próbálják ki az első mintapéldányokat.

Az autók meghajtása biztonságos és gazdaságos. Az akkumulátor egy feltöltéssel 85—100 kilométeres távra elegendő. Az újdonság terhelhetősége 300—500 kiló. A villamosmeghajtású teherautó kipufogógázzal nem szennyezi a levegőt és működése szinte teljesen zajtalan.

Kocsmák, kocsmárosok

Hagyományok Tápén

Sok szőlősgazda szerette, ha szálas trágyát vittek neki, mert az amúgy erős homoki föld egy év alatt „mögötte", kiélte. Aki viszont *poszmatot* (mindenféle szemetet) vitt, azt elkergették oda, ahonnan jött! „Az én gazdámék szerették, ha tyúktrágyás vagy embörganés vót a telek, annak nagyon örültek, hogy a kocsinkénti tizenhét liter bort mögfejelték fél liter pálinkával." A tápai emberek Szatymazra, Röszkére, Zákányszékre, Domaszékre, sőt a távolabb eső Ásotthalomra is vitték a trágyát. Nem egy tápai gazda egy helyre hordta évekig, ahonnan pár esztendő alatt egy lagzira való bort kapott cserébe.

Ha nagy lakodalomra készült a család, összefogtak a testvérek, komák, legénycimborák, öten-hatan is, s mire a nap fölkelt, már a szögedi tanyák között haladtak. A bort egy hordóba hozták, „mindnyájan a lagzis házhon hajtottuk". A tápai trágyavivőket a szőlősgazdák borral, pálinkával kínálták, főként azokat, akiket meg akartak tartani a következő évekre is. Egy-egy lakodalomban 200—300 liter bor is elfogyott, hiszen akkoriban nem volt még divatban a sör, az üdítő. A bort tehát trágyáért, a pálinkát pedig pénzért adták a homoki gazdák. A jó homoki nedűt természetesen nem csak lagzira vitték haza a tápaiak, hanem szinte minden házban volt télire bor, pálinka, hiszen nagy disznóbálak, eljegyzési lakomák és házibálak jöttek, ahol szívesen itták a „trágyalét". Bármennyi bora, pálinkája volt a tápai gazdának, a kocsmába szeretett eljárni. Ott másképpen esett a stampedlizés, a fröccsözgetés; közben kártyáztak, beszélgettek.

Tápén az emlékezettel elérhető legrégibb időkben több híres kocsma is működött. Az *Ötlukúról* azt mondták, hogy egy özvegyasszony bírta a szintén özvegy lányával, akinek három eladó lánya volt, azért nevezték *Ötlukú csárdának*. Csöti Imre csárdáját *Budligyárnak* tisztelték, „mert ott budlizták mög a kikapós lányokat". Igazabb szók szerint meg azért nevezték így, mert az amúgy jámbor tápai legényt, ha megmérgesítették, bicskát rántott. Szerdahelyi kovács is tartott kocsmát a Rév közelében, hozzá alig néhány lépésnyire pedig a Hangya csalogatta a borivó komákat. A *tigérhátiak* eme utóbbiakban „ütötték agyon az üdőt", a *fölvégiek* pedig Ördög Sándor kocsmájában iszogattak, vagy Kószó Mojé István vendéglőjében. Rajtuk kívül kocsmároskodott a *Nagyútcán* Révész Ferenc (Fercsi), Dobó Rudolf (az ő kocsmája és táncterme máig szinte érintetlen, eredeti), a kompátkelőnél pedig Révész József. Rövidebb ideig mért bort Terhes Kali János és a Gera család. Jeles borkimérő hely volt a tápai réti Lebőn Farkas Mihály tanyája. A tanyát nemsokára táncteremmel bővítették, s ott, máskor meg a *Gazdakörben* mulatott a táparéti nép. A rétben gyakran tartottak házi *borosbálakat*. Ezekre az alkalmakra a legények szintén homokról (szegedi tanyákról) hoztak bort. Főként a réti búcsúban rendeztek nagy bálakat, ahol sok bor fogyott. Hajnalba nyúlott a mulatozás, melyre sokan meghívták a szegedi szőlősgazdákat is. **Ifj. Lelc József**

STOP *reflektor*

Őszi gondok a közlekedésben

Forr a bor. Itt a szüret ideje, no meg ahogyan a közlekedésrendészeten mondják: az ittas járművezetéseké is. Magam ugyan minden évben kétségbe vonom ez utóbbi kitétel valóságosságát, hisz' éttermek, kocsmák és mindenféle italmérő helyek az év 365 napján át nyitva tartanak és ha valaki inni akar... És mégis ott tartunk, hogy — szüret ide, szüret oda — az elmúlt hét végén történt súlyos baleseteknek mintegy felét ittasan okozták.

Az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács adatai ez év első felében az összes baleset 19,8 százalékát ittasan okozták a járművezetők. Ugyanebben az időpontban Nógrád megyében a karambolok 28,5, Szabolcs-Szatmárban 26,6, megyénkben pedig 20,5 százalékát okozták járművezetők szeszes ital hatása alatt. Ha az utóbbi hetekben tapasztalt tendencia nem változik, akkor esélyünk van arra, hogy Csongrád megye „dobogós" lesz év végére a szeszes ital hatása alatt történt karambolokozásban.

▲

Októberben — mint arról lapunkban is hírt adtunk — a rendőrség fokozottan ellenőrzi a közutakat, országszerte. A szondák tehát mindenütt kéznél vannak, mint ahogy szorgalmasan dolgoznak a radarpisztolyok és a trafipaxgépek is.

Nem véletlenül éppen ezeket az eszközöket említjük, hiszen az őszies idő, az út- és látási viszonyok megváltozása minden évben sok „csattanós" problémát okoz a nyárias közlekedési tempó megtartása miatt.

Mi is történik valójában, miért több a baleset az ősz beköszöntével? Több mint tíz év Csongrád megyei baleseti krónikáinak átnézése, ok-okozati összefüggések keresése jegyében, elég egyértelmű választ ad erre. Ilyenkor, az esős időszak beköszöntése előtt még nincs gond, mondhatja bárki. Pedig van. A már meglehetősen kora délutáni hosszú szürkületek csapják be legyakrabban még a rutinos járművezetőket is. A még nyárias közlekedési tempó megtartása — mert ki nem tartja? — mellett sokkal nehezebb a távolságbecslés az országutakon. Főként azért, mert az autósok, motorosok nagy többsége úgy dönt, hogy ő még jól lát és nem kapcsolja be a jármű tompított reflektorát. A lovas fogat hajtója — mert még szintén jól lát — spórol a petróleummal és nem gyújtja meg a viharlámpát, a kerékpáros pedig nem billenti a dinamót a kerékhez, mert úgy nehezebb hajtani a gépet. Ez az idő az, amikor nagyon sok autós, éppen a rosszul látható kerékpárosoktól rettegve, nem az úttest jobb oldalán halad, hanem jóval beljebb, az úttest felfestett vagy csak képzeletbeli felezővonalán, amivel saját és valamennyi szemben érkező járművezető testi épségét, létbiztonságát is veszélyezteti. Délutáni órákban végig autózva városban, faluban, forgalmasabb országutakon, úgy tűnik, hogy az OKBT már több éve meghirdetett, és azóta rendszeresen ismételt „látni és látszani" mozgalmának nincs túl nagy foganatja.

▲

S még csak ezután számíthatunk az utak őszi legnagyobb veszélyére, a síkosságra, ami — évente kimutatható — mindig ugrásszerű balesetnövekedést eredményez. Mégpedig minden évben a még nyárias közlekedési ritmus és követési távolságok megtartása miatt. Az utak eső utáni elnyálkásodása, sárosodása ilyenkor úgy megsokszorozza a „becsúszások", koccanásos balesetek számát, mintha másként nem is lehetne. Pedig lehetne, csak éppen emlékezni kellene valamennyire az egykori gépjárművezetői tanfolyamon eleget hallott „fékút" fogalmára. Arra, hogy a fékút lényegében két részből tevődik össze: a veszélyhelyzet felismerésétől kezdve a fékezés megkezdéséig eltelő időből, valamint a tényleges fékezés idejéből. Az előbbi, az úgynevezett cselekvési idő egy rutinos járművezetőnél nem több, mint egyetlen másodperc. A többi, a konkrét fékezésre felhasználható idő viszont már a haladási sebesség függvénye, no meg az útviszonyoké is. S ez az, amiről olykor a legjobb járművezető is megfeledkezik. Csúszós úton a nyári utazási sebesség és követési távolság tartása már az első előttünk levő jármű féklámpájának felvillanása után is jószerivel csak egy eredményhez vezethet: balesethez.

A közlekedési feltételek megváltozására persze nagyon sokan készülnek, már jó előre. A rossz látási viszonyok ellen sok autós annyi lámpát szereltet gépkocsija elejére, mint valami karácsonyfára. A kiegészítő fényforrások viszont a tompított fényszóróval egyszerre nem működtethetők! Vagyis lakott területen belül, s országúton szemben közeledő forgalom mellett nem használhatók. Helyettük így csaknem többet ér a régi izzók újakra cserélése, a lámpabúrák állandó tisztán tartása. A lámpabúrákra felverődő sár ugyanis akár a fényerő 80 százalékát elnyelheti.

▲

A kedvezőtlen időjárásra való felkészülés egyik legfontosabb része napjainkban a gondos korrózióvédelem, amire gyártott és kapható anyagok alapján sokféle lehetőség adott. Az alváz és üregvédelem elvégzéséhez azonban csak az fogjon hozzá házilag, aki ért is már valamennyire hozzá. A rosszul végzett munka ugyanis nagyon megbosszulhatja majd magát télen, amikor az útburkolatokat sózni fogják havazás, vagy eljegesedés miatt. Az alváz védelme mellett nem szabad megfeledkezni a gépkocsik karosszériáinak egészéről sem. Főként a „csillaggarázsban" éjszakázó autókat érdemes alaposan átnézni; a zománcrétegen látható repedéseket tömítő anyagokkal megszüntetni, s az autóbalzsamféleségek valamelyikével a teljes karosszériát még időben bevonni. Máris szükség van a páramentesítő kendőkre, spraykra, s rövidesen lesz jégoldókra, zárolajozókra, fagyálló folyadékokra, meg ki tudná még hirtelen, mi mindenre. Elsősorban viszont jó recézetű radiál gumiabroncsokra és jó fékekre.

Persze, a legjobb fék is csak akkor ér valamit, ha használják, mégpedig az útviszonyoknak is megfelelő sebesség mellett használják.

Zrínyi Péter